तंजनं अनुव्रजत्पौरजनं अनुज्ञाप्य रामेणकृतां पुनःपरावृत्त्यगमनानुज्ञांप्रापय्य व्रजतोपि स्वतोगच्छतोपि पुनः शीघ्रं शीघ्रगत्यर्थं ॥ ४८ ॥ राज्ञोजनः राजसंबंधीजनः अवरोधजनः उपजीविजनश्च रामंमनसाप्रदक्षिणंकृत्वा न्यवर्तत देहमात्रेणेतिशेषः रथस्यशीघ्रगत्वादितिभावः ॥ आशु वेगेन मनसातु नन्यवर्तत ॥ मानुषं इतरमनुष्यसमूहः ॥ आशुवेगेन मनसापि नन्यवर्तत ॥ अपिनादेहेनच नन्यवर्तत ॥ मनसाप्यश्रुवेगैश्चेतिपाठांतरं ॥ अत्रपाठे मनसोऽनिवृत्तेरश्रुवेगोज्ञापकः ॥ ४९ ॥ उत्कटदिदृक्षाव

सरामस्यवचःकुर्वन्ननुज्ञाप्यचतंजनं॥ व्रजतोपिहयांच्छीघ्रंचोदयामाससारथिः ॥४८॥ न्यवर्ततजनोराज्ञोरामंकृत्वाप्रदक्षिणं॥ मनसाप्याश्रुवेगेननन्यवर्ततमानुषं॥ ४९॥ यमिच्छेत्पुनरायातंनैनंदूरमनुव्रजेत्॥ इत्यमात्यामहाराजमूचुर्दशरथंवचः॥ ५०॥ तेषांवचःसर्वगुणोपपन्नःप्रस्विन्नगात्रःप्रविषण्णरूपः॥ निशम्यराजाकृपणःसभार्योव्यवस्थितस्तंसुतमीक्षमाणः ॥ ५१॥ इत्यार्षेश्रीरा०वा०आ०अ०चत्वारिंशःसर्गः॥ ४०॥ ॥ ७॥ ॥ ७॥ तस्मिंस्तुपुरुषव्याघ्रेनिष्क्रामतिकृतांजलौ॥ आर्तशब्दोहिसंजज्ञेस्त्रीणामंतःपुरेमहान्॥ १॥ अनाथस्यजनस्यास्यदुर्बलस्यतपस्विनः॥ योगतिःशरणंचासीत्सनाथःक्वनुगच्छति॥ २॥ नक्रुध्यत्यभिशस्तोपिक्रोधनीयानिवर्जयन्॥ क्रुद्धान्प्रसादयन्सर्वान्समदुःखःक्वगच्छति॥ ३॥ कौसल्यायांमहातेजायथामातरिवर्तते॥ तथायोवर्ततेऽस्मासुमहात्माक्वनुगच्छति॥ ४॥ कैकेय्याक्लिश्यमानेनराज्ञासंचोदितोवनं॥ परित्राताजनस्यास्यजगतःक्वनुगच्छति ॥५॥

तोराज्ञस्तु सचिववचनान्निवृत्तिरित्याह ॥ यमिच्छेदिति ॥५०॥ व्यवस्थितः अवस्थितः ॥ ५१ ॥ इतिरामाभिरामेश्रीरामीये रा०ति०आ०अ०चत्वारिंशःसर्गः॥ ४० ॥ ॥ ७ ॥ ॥७॥ इदानींतत्प्रयाणनिमित्तसर्वप्रजाशोकउच्यते ॥ तस्मिन्निति ॥ मातृवेष्टितपित्रुद्देशेनकृतांजलौ ॥ निष्क्रामति नगरान्निर्गच्छतिसति ॥१॥ तदेवाह ॥ अनाथस्येति ॥ तपस्विनः शोच्यस्य गतिः सकलसुखावाप्तिहेतुः शरणं सर्वापद्भ्योरक्षिता ॥ २ ॥ अभिशस्तः मिथ्याभिशंसनंप्रापितः क्रोधनीयानि प्रजाक्रोधकराणि ॥३॥४॥ वनं गंतुमितिशेषः अस्यजनस्येत्युक्त्वा किंविशिष्यकथनेन ॥ सर्वस्य जगतःपरित्रातेतिभगवत्स्वरूपज्ञायाःकस्याश्चिद्वचः ॥ ५ ॥